

Głos Ludu

Gazeta Polaków w Republice Czeskiej

Następne posiedzenie Rady Przedstawicieli odbędzie się 5 października o godz. 16.30 w siedzibie Kongresu Polaków w Cz. Cieszynie

Kierunek Polska

WYDARZENIE: Wyjazdom do Polski młodzieży szkolnej, możliwościom korzystania ze środków dotacyjnych oraz wydarzeniom, które będą miały miejsce w ciągu najbliższych tygodni, poświęcone było pierwsze powakacyjne spotkanie komisji szkolnej Kongresu Polaków. Odbędzie się w czwartek w siedzibie Centrum Pedagogicznego dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie.

Oprócz dyrektorów polskich szkół na Zaolziu w obradach komisji szkolnej wzięli udział konsul generalny RP w Ostrawie, Janusz Bilski, inspektor szkolny Kazimierz Worek, a z Centrum Pedagogicznego dyrektor Marta Kmeť i metodyk Barbara Kubiczek. Spotkanie prowadził przewodniczący komisji, dyrektor Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie, Andrzej Bizoń.

Najwięcej uwagi dyrektorzy poświęcili wyjazdom młodzieży szkolnej do Polski – tym już zrealizowanym oraz tym, które dopiero się odbędą. Barbara Kubiczek, która była kierowniczką pierwszego turnusu tegorocznej Zielonej Szkoły nad Bałtykiem, podsumowała cały wyjazd. – Z przeprowadzonej wśród uczniów ankiety wynika, że dzieci były maksymalnie zadowolone – podsumowała Kubiczek.

Na całkowitą ocenę trzeba jednak poczekać po powrocie drugiego turnusu, kiedy odbędzie się spotkanie z kierownikami obu turnusów, na którym zostanie przeanalizowana tegoroczna edycja. Sporo uwagi poświęcono też sprawom organizacyjnym związanym z wyjazdem do Dusznik-Zdroju, gdzie starsi uczniowie szkół podstawowych oraz drugoklasiści gimnazjum spędzą kilka tygodniowych turnusów w okresie od połowy października do połowy grudnia.

Andrzej Bizoń zaznajomił obec-

Najwięcej uwagi dyrektorzy poświęcili wyjazdom młodzieży szkolnej do Polski.

nych z aktualną sytuacją w Ministerstwie Szkolnictwa w związku z przygotowywaną nową ustawą dotyczącą zmiany w finansowaniu szkół, omówił niektóre szczegóły

z narad z dyrektorami szkół, wysłaniu wniosków do instytucji wspierających edukację, podkreślając powagę wydarzeń przypadających na rok 2018. Wspomni

także o projekcie „wspólna ławka”, w ramach którego dzieci z polskich szkół na Zaolziu będą uczestniczyć we wspólnych lekcjach z uczniami z Polski. Ponadto wiele uwagi po-

święcono informacjom z Inspekcji Szkolnej, Centrum Pedagogicznego, TNP. Nie zabrakło rzeczowej dyskusji dyrektorów i gości.

BEATA SCHÖNWALD

W OBIEKTYWIE...

Pozdrawiamy serdecznie znad Bałtyku – napisała do nas Wanda Suszka, kierowniczka drugiego turnusu Zielonej Szkoły nad Bałtykiem, zorganizowanego tradycyjnie przez Kongres Polaków w Republice Czeskiej. – Pogoda jest dość kapryśna. Trochę deszczu, trochę słońca, ale nam humory dopisują. Zwiedziliśmy już latarnię morską Rozewie i chociaż w środku było ciasno, widoki z góry niesamowite – dodaje. Więcej na str. 3. (wik)

TYM ŻYJE REPUBLIKA CZESKA

Tragiczną i zagadkową śmiercią zakończyło się życie jednego z najwybitniejszych i najbardziej charyzmatycznych czeskich aktorów, Jana Tríska. 80-letni artysta w sobotę spadł w Pradze z mostu Karola do Wełtawy. W ciężkim stanie został przewieziony do Centralnego Szpitala Wojskowego. Zmarł w nocy z niedzieli na poniedziałek.

Tríska miał zagrać główną rolę w nowym filmie Jiřego Mádla „Na stręse”. To było powodem, dlaczego przyleciał do Pragi ze Stanów Zjednoczonych, gdzie mieszkał od dziesięć lat. Policyjne śledztwo ws.

śmierci aktora nie zostało jeszcze zamknięte, jednak według wczorajszych informacji, opublikowanych przez agencję ČTK, wszystko wskazywało na nieszczęśliwy wypadek.

Tríska należał w młodości do najbardziej utalentowanych czeskich aktorów. W latach 70. wyemigrował do USA. Grał w 44 amerykańskich filmach, dwa z nich nakręcił jego rodak Miloš Forman. Po 1989 roku triumfalnie powrócił na ekrany czeskich kin i deski teatralne. W pamięci widzów zapisał się legendarną rolą nauczyciela Igora Hnízdo w filmie „Obecná ško-

la”, grał w „Želarach”, „Roku dábla”, ostatnio w filmie Jana Svěráka „Po strništi bos”. Chętnie brał udział w Letnich Festiwalach Szekspirowskich. (dc)

CZYTAJ NAS
CODZIENNIE!
www.glosludu.cz
Serwis o Polakach na Zaolziu

DZIEŃ DOBRY Z »GŁOSEM«

Dziś

26

września 2017 r.

Imieniny obchodzą: Cyprian, Damian, Justyna
Wschód słońca: 6.35
Zachód słońca: 18.38
Do końca roku: 96 dni
Przysłowie: „We wrześniu, gdy tłuste ptaki, srogo się zima da ludziom we znaki”
(Nie)typowe święta:
 Europejski Dzień Języków
 (Międzynarodowy Dzień Języków Obcych)

Czwartek

28

września 2017 r.

Imieniny obchodzą: Marek, Wacław
Wschód słońca: 6.38
Zachód słońca: 18.33
Do końca roku: 94 dni
Przysłowie:
 „Na świętego Wacława w polu pustki, w domu sława”
(Nie)typowe święta:
 Światowy Dzień Morza
 Światowy Dzień Wściekizny
 Międzynarodowy Dzień Tajniaka

PISALIŚMY... 25 września 1997 r.

Gaz dla Podbeskidzia (kor) – Wczoraj popłynął po raz pierwszy gaz z boconowickiej średniociśnieniowej stacji regulacyjnej do sieci gazowniczej w Boconowicach, za niespełna tydzień natomiast podłączone zostaną do gazociągu dzielnica Łomnej Dolnej-Zowodzie oraz część jednej z dzielnic Mostów k. Jabłonkowa, Mostów Dolnych.

– Myśleliśmy z początku, że z gazyfikacją uporamy się wcześniej, doszliśmy jednak do wniosku, że trzeba będzie to przedsięwzięcie podzielić na dużo więcej etapów niż w innych gminach – mówi mostecki starosta Augustyn Martynek.

– Głównym powodem jest inny niż na tzw. „dołach” typ zabudowy. Jeżeli tam gmina, to zazwyczaj jedno duże skupisko domów, to u nas na Podbeskidziu wieś składa się z osad liczących często najwyższe kilka gospodarstw, a osady te oddalone bywają od siebie nierzadko nawet o kilkaset metrów. To właśnie komplikuje sprawę, no i przede wszystkim – co

tu dużo mówić – podwyższa koszty.

Jak na razie położono więc ok. 5 km gazociągu w Mostach Dolnych, a domy tu stojące podłączone zostaną do sieci gazowniczej w przyszłym tygodniu. Jeszcze w tym roku jednak, zgodnie z projektem, rozpocznie się kolejny etap gazyfikacji, a w pobliże granicy ze Słowacją miałby gazociąg dotrzeć do dwóch lat.

Ludzie boją się zimy (Bogumin) – Lipcowa powódź, która oszczędziła tylko dzielnice Skrzeczów i Zabłocie, uszkodziła poważnie w całym mieście około 300 budynków. Na razie jeden dom przeznaczono do rozbiórki, los kilku innych jeszcze nie został przesądzony. Jak stwierdził burmistrz Urzędu Miejskiego, Pert Vícha, w dwudziestu domach już popękały w wyniku powodzi mury. – Wiosną może okazać się, że uszkodzenia są tak poważne, iż demolicji nie uda się uniknąć – powiedział. Jego zdaniem jeszcze w tym roku należy się spodziewać 5 nakazów demolicji.

POGODA

GÓRY

dziś

dzień: 16 do 18 °C
 noc: 10 do 7 °C
 wiatr: 1-2 m/s

jutro

dzień: 16 do 20 °C
 noc: 12 do 9 °C
 wiatr: 1-2 m/s

DOŁY

dziś

dzień: 16 do 18 °C
 noc: 12 do 9 °C
 wiatr: 1-3 m/s

jutro

dzień: 15 do 17 °C
 noc: 10 do 13 °C
 wiatr: 1-4 m/s

Droży czytelnicy

W związku z przypadającym na czwartek świętem, kolejny numer „Głosu Ludu” ukaze się w sobotę. Dołączona zostanie do niego wkładka z programem telewizyjnym.

Dziś sekretariat redakcji będzie czynny w godz. 8.30-15.30, jutro od 8.30 do 14.00. Dziennikarka dyżurna, **Małgorzata Bryl-Sikorska**, czeka na Państwa w redakcji dziś w godz. 9.00-11.00 (telefon **604 235 301**, **bryl@glosludu.cz**). W każdej sprawie można dzwonić do redaktora naczelnego, **Tomasza Wolffa**, **775 700 892**.

Otwarte serce

Rekordową kwotę 282 726 koron udało się zebrać podczas tegorocznego koncertu charytatywnego „Serce Europy” w Trzyńcu. W tym roku jednym z głównych celów, na które zbierano pieniądze, była odbudowa spalonego kościoła w Gutach.

Burmistrz Věra Palkovská wręczyła czeki sponsorów biskupowi diecezji ostrawsko-opawskiej, Františkowi Václavowi Lobkowiczowi, który osobiście przybył do Trzyńca. W sumie odbudowa zabytku została wsparta kwotą 175 tys. koron, z czego 10,5 tys. wrzucili do skarbonki uczestnicy koncertu. Drugą część dochodu z koncertu pomoże organizacjom non profit działającym na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów – stowarzyszeniu osób niewi-

Fot. UM w Trzyńcu

Biskup odebrał symboliczne czeki od sponsorów wspierających odbudowę kościoła w Gutach.

domych, Domu Seniora Sosna i Domu Seniora św. Józefa w Ropiczy, a także stowarzyszeniu „Nigdy nie jesteś sam”.

Niedzielnny program na Rynku Wolności przygotowany został z myślą o słuchaczach w każdym wieku.

Michał Nesvadba bawił dzieci, dla młodej publiczności śpiewał Pavel Callta, wystąpił także niewidomy piosenkarz Radek Žalud. Najbardziej oczekiwanym gościem był Michał Hruza z kapelą „Hruzy”. **(dc)**

Polak reprezentował Radę Rządu

Eugeniusz Delong, członek Rady Rządu RC ds. mniejszości narodowych, wziął w ub. środę udział w zorganizowanych w Bratysławie międzynarodowych warsztatach nt. współdziałania mniejszości narodowych w procesach decyzyjnych dotyczących ich sprawy. Inicjatorem warsztatów był László Bukowszky, pełnomocnik słowackiego rządu ds. mniejszości narodowych.

Warsztaty składały się z kilku paneli. Jeden z nich poświęcony był mechanizmom uczestnictwa mniejszości narodowych w procesach decyzyjnych w wybranych krajach europejskich. Wystąpili przedsta-

wiciele mniejszości słowackiej na Węgrzech i w Serbii, Serbów łużyckich w Niemczech oraz Delong, reprezentujący mniejszość polską w Czechach.

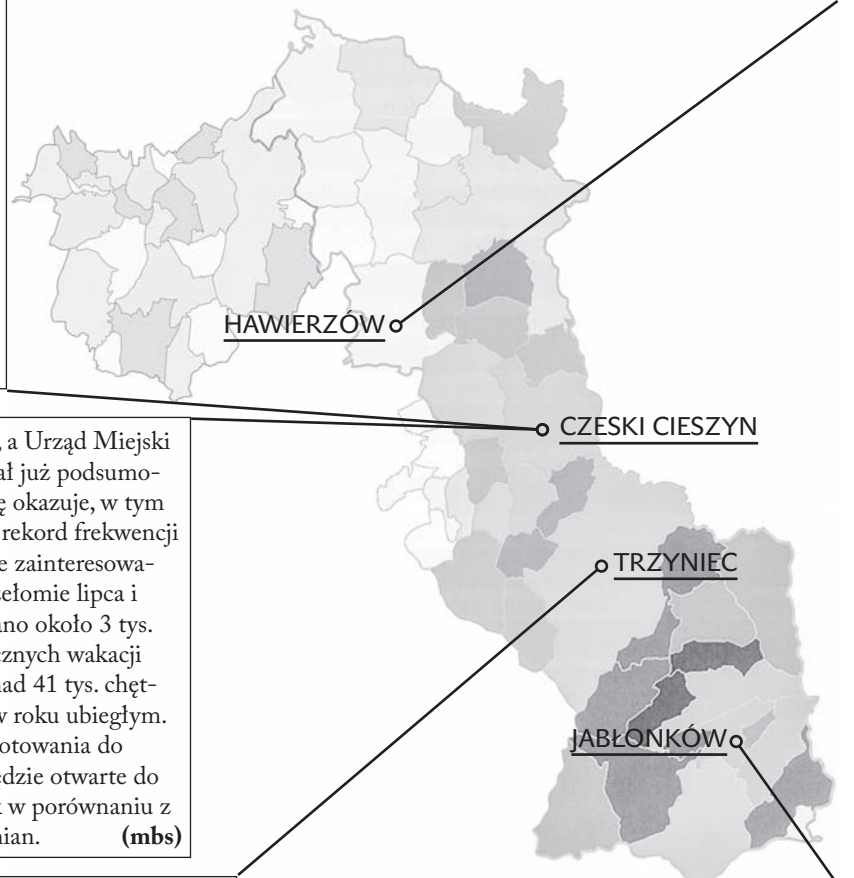
– W pierwszej części mojego wystąpienia zdałem relację z działalności Rady Rządu RC ds. mniejszości narodowych, przez którą zostałem wysłany do Bratysławy. Mówiłem o wszystkich mniejszościach narodowych w RC. Ten model, kiedy przedstawiciele mniejszości regularnie spotykają się w Radzie Rządu, która może następnie omówić ich sprawy z rządem, spotkał się z pozytywnymi ocenami. W drugiej

części mówiłem o naszej polskiej mniejszości, podałem szczegółowe informacje o pracy i posłannictwie Kongresu Polaków, PZKO i innych organizacji, o systemie szkolnictwa mniejszościowego, o teatrze, dwujęzycznych napisach, polskojęzycznych mediach – telewizji, radiu, „Głosie Ludu” i „Zwrocie”. Zwróciłem także uwagę na sytuację narodowościową w Hucie Trzyńcieckiej, gdzie właścicielami są Słowacy, dyrektorami Polacy, a jako robotnicy pracują obok siebie i Polacy, i Słowacy – poinformował naszą gazetę Delong. **(dc)**

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

Dzięki staraniom Biblioteki Miejskiej w Cieszynie w bieżącym roku do jej budżetu trafi 35 tys. zł na zakup nowych książek. Środki te pochodzą z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP. Zaplanowano zakup pozycji obyczajowych, podróżniczych, historycznych, biografii znanych osób, chętnie pożyczanych kryminałów i powieści sensacyjnych oraz publikacji z zakresu literatury faktu. Nie zabraknie nowości dla dzieci i młodzieży. Ponadto czytelnicy mogą sygnalizować na stronie internetowej biblioteki konkretne tytuły, jakie ich zdaniem powinny znaleźć się na półkach placówki. **(mbs)**

Nad dużym rondem koło dworca kolejowego w Hawierzowie ma stanąć most. Rada Miasta uchwaliła na wczorajszej sesji, że podaruje państwu, które będzie inwestorem budowy, potrzebne działki. Nowy most ma odciążać rondo, ponieważ będzie po nim prowadzony ruch odbywający się między ulicami Ostrawską i Orłowską. Zmierzające tam samochody nie będą wówczas w ogóle wjeżdżały na rondo. **(dc)**

Lato oficjalnie dobiegło końca, a Urząd Miejski w Czeskim Cieszynie dokonał już podsumowania sezonu wakacyjnego. Jak się okazuje, w tym roku na miejskim kąpielisku padł rekord frekwencji. Magistrat podliczył, że największe zainteresowanie basenem miało miejsce na przełomie lipca i sierpnia. Każdego dnia sprzedawano około 3 tys. biletów. W sumie w ciągu tegorocznych wakacji kąpielisko odwiedziło łącznie ponad 41 tys. chętnych i było to o 8 tys. więcej niż w roku ubiegłym. Obecnie zakończyły się już przygotowania do uruchomienia lodowiska, które będzie otwarte do końca sezonu zimowego, a cennik w porównaniu z rokiem ubiegłym pozostał bez zmian. **(mbs)**

Trzyńciecka porodówka wzbogaciła się o pięć nowych monitorów oddechu dla noworodków. Szpital otrzymał je z Fundacji „Křižovatka”, która od 20 lat działa na rzecz zapobiegania nagłej śmierci noworodków. Fundusze na zakup monitorów przekazała Huta Trzyńciecka oraz spółka Ústředí Walmark. Ordynator Roman Schreier powiedział, że większa liczba monitorów umożliwia nie tylko ich wykorzystanie w szpitalu, ale także ich pożyczanie matkom, które wychodzą z noworodkami do domu. **(dc)**

Za nami deszczowy tydzień. W piątek poziom wody w Olzie w Jabłonkowie osiągnął ponad dwa i pół metra wysokości. Oznaczało to pierwszy stopień zagrożenia powodziowego. W nocy woda opadła, jednak deszcz nie przestał padać i Olza znowu zaczęła się podnosić. W niedzielę jej poziom osiągnął dwa metry wysokości. Podobnie było w innych miejscach naszego regionu. W Czeskim Cieszynie w najgorszym momencie Olza osiągnęła ponad trzy metry głębokości, a w Wierzniowicach niemal cztery. **(wik)**

Spacerkiem po historii...

Miejsowe Koło PZKO w Bystrzycy świętowało w niedzielę 70-lecie. Przez scenę w Parku PZKO przewinęły się polskie zespoły działające w tej miejscowości – od chórów szkolnych, poprzez zespoły folklorystyczne „Łączka” i „Bystrzyca”, po kapelę „Bezmiara”. Na telebimie można było oglądać w dużym formacie to, co działo się na scenie. Kto wolał usiąść w świetlicy, oglądał transmisję programu na ekranie.

Ten projekt
został dofinansowany
przez...

FUNDUSZ ROZWOJU ZAOLZIA

Na scenie Zespół Folklorystyczny „Bystrzyca”.

Zdjęcia: DANUTA CHLUP

Adam Wałach (pierwszy z lewej) podkreślił, że bystrzyckie Koło PZKO kształtowało jego osobowość i osobowości jego braci.

Popołudnie pt. „Przechadzka od kiedyś po teraz, czyli 70 lat PZKO” zainaugurowali najmłodszy – chór „Wiolinki” i „Crescendo”. W ich wykonaniu zabrzmiała pieśń „Marsz Polonia”, której zebrani wysłuchali na stojąco. Prezes Koła, Lucyna Škňouřil, zapoznała obecnych z historią polskiego społecznictwa w Bystrzycy. – Poprzez dzisiejsze spotkanie chcemy upamiętnić 70. rocznicę założenia PZKO, ale również chcemy podkreślić i przypomnieć, że bogate życie społeczne miejscowych Polaków i w ogóle polska świadomość narodowa zaczęły się kształtować dużo wcześniej, bo już w połowie XIX wieku – mówiła Škňouřil. Wymieniła Andrzeja Wałacha, założyciela kilku organizacji. Przypomniała bogate życie społeczne w okresie międzywojennym i

nawiązała do początków PZKO w 1947 roku.

Bystrzyckie Koło zostało założone w listopadzie 1947. Do budowy własnej siedziby przystąpili PZKO-wcy w dwadzieścia lat później, a w 1971 roku Dom PZKO został oddany do użytku.

Koło prowadziło w przeszłości bogatą działalność – były chóry, teatr amatorski, zespół taneczny, działały kluby. Prawdziwym unikatem był istniejący w latach 50. Teatr Cieni. Klub Młodych, założony w 1971 roku, pod kierownictwem Tadeusza Wantuły stał się wkrótce nieformalnym centrum polskiego życia młodzieżowego na Zaolziu. – No a dzisiaj? Chociaż nasza działalność może wydawać się trochę błada w porównaniu z międzywojennym i powojennym zrywem, to myślę, że

naprawdę nadal możemy być dumni: mamy zespół folklorystyczny „Bystrzyca”, Klub Młodych „Gron”, Klub Kobiet, Klub Seniora i Klub Tenisa, organizujemy dziesiątki imprez o charakterze kulturalnym, oświatowym, sportowym, kształtujemy poczucie polskiej świadomości narodowej i czynimy wszystko, by przetrwać – kontynuowała prezes.

Obecni obejrzeni sporo fotografii ilustrujących 70-letnią działalność Koła – na wystawie w świetlicy oraz dzięki przygotowanej przez Zbyszka Olszara prezentacji wideo wyświetlanej na telebimie. Były migawki z życia klubów i zespołów, zdjęcia ze sztandarowych imprez, które swoim zasięgiem przekraczają granice Bystrzycy – takich jak Złot, Międzynarodowy Świętojański Festiwal Folklorystyczny czy Hawaii Party.

Komentujący pokaz wójt Roman Wróbel przypomniał także remont kapitalny Domu PZKO.

Pod koniec oficjalnej części imprezy zabrzmiały podziękowania i życzenia. Lucyna Škňouřil wręczyła akty uznania zasłużonym społecznikom. Na scenie stanęli: Anna Sikora – długoletnia prezes Klubu Kobiet, Henryk Sajdok – długoletni gospodarz kortów tenisowych, Ewa i Michał Nemcowie – od 2006 roku kierujący ZF „Bystrzyca” oraz Jan Kubeczka, który od dziesiątek lat akompaniuje bystrzyckim zespołom. Dziękowano także mecenasom, którzy od lat wspierają finansowo działalność Koła – Wojciechowi Dębowskiemu, prezesowi Oddziału Stowarzyszenia Wspólnota Polska w Bielsku-Białej oraz przedsiębiorcom

Jánowi Moderowi i braciom Adamowi, Mariuszowi i Waldemarowi Wałachom. – Polska społeczność w Bystrzycy, polska szkoła, PZKO miały ogromny wkład w formowanie naszych osobowości, naszej tożsamości narodowej, dlatego zwracamy małą część tego, co otrzymaliśmy – powiedział Adam Wałach.

Były także życzenia dla Koła i jego przewodniczącej. Z kwiatami przybyli m.in. konsul Maria Kovács z Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie oraz prezes ZG PZKO, Jan Ryłko. Impreza została wsparta finansowo z Funduszu Rozwoju Zaolzia.

Bystrzyckie Koło stoi przed kolejnym wyzwaniem. W przyszłym roku przeprowadzi remont wnętrza w Domu PZKO.

DANUTA CHLUP

Bałtyk na płótnie

Na początku września w Pucku nad Bałtykiem odbyły się XIV Międzynarodowe Spotkania Artystyczne. Wzięli w nich udział artyści z Polski, Czech, Anglii, Francji, Niemiec i Rosji. Nasz region reprezentowali członkowie Polskiego Stowarzyszenia Artystów Plastyków w RC, Paweł Wałach, Ewa Ćmok i Agnieszka Pawlitko.

Podczas międzynarodowego pleneru powstało mnóstwo prac malarskich i fotografii inspirowanych morzem i Puckiem, a także miejscowościami znajdującymi się w pobliżu. – Dla mnie był to niezwykle czas spędzony z cudownymi ludźmi. Pierwszy raz miałam okazję „na żywo” malować morze i inspirować się pejzażem innym niż góry. W efekcie stworzyłam siedem prac, które mówią o Pucku, morzu, klimacie i magii tych miejsc – powiedziała nam po powrocie z Bałtyku Agnieszka Pawlitko.

Artystka przyznała jednak, że wrześniowa pogoda nie sprzyjała pracy twórczej. – Zimno, deszcz i wiatr w większości uniemożliwiały wędrówki z płótnami i farbami po

Fot. ARC

Każdy chciałby wystawiać swoje prace w takiej scenerii...

okolicy. Mimo to, zwiedziliśmy pobliskie miejscowości: Władysławowo, Jastarnię, Hel, Gdańsk, Sopot, czerpiąc przy okazji inspiracje do dalszej pracy – stwierdziła.

Opiekunem pleneru była Krystyna Buczkowska, natomiast organizatorami Stowarzyszenie Miast Part-

nerskich „Przyjaciele” oraz Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Pucku. Wernisaż prac odbył się 8 września na Rynku w Pucku, natomiast teraz w mieście trwa wystawa poplenerowa zorganizowana w jednej z tamtejszych zabytkowych kamienic. (wik)

Humory dopisują

Fot. ARC

Dokończenie ze str. 1

W czwartek i piątek siódmoklasiści pojechali do Kartuz, by w Muzeum Kaszubskim zapoznać się z historią Kaszub i pośpiewać po kaszubsku. W Szymbarku zobaczyli skansen z Domem Sybiraka, który pokazuje, jak trudne było życie zesłańców. – W bunkrze imitującym ziemne schrony z czasów drugiej wojny światowej przeżyliśmy nalot bombowy, natomiast podczas wizyty w domu do góry nogami nasze błędnie oszalały. Dodatkowo nasz kolega zagrał na największym, bo sześci-

metrowym, fortepianie świata – informuje Suszka.

Uczestnicy Zielonej Szkoły odwiedzili już także Słowiński Park Narodowy, który jest ewenementem przyrodniczym wręcz na skalę europejską. – Na tamtejszych ruchomych wydmach czuliśmy się jak na Saharze. Śmiechu i turlania w bielusińskim piasku było sporo. Z kolei wieczory spędzamy na konkursach, zabawach i dyskotekach. Pozdrawiamy! Uczestnicy Zielonej Szkoły z Jabłonkowa, Bystrzyca, Trzyńca i Wędryni – kończy Wanda Suszka. (wik)

Cztery godziny »fedrowania«

„Olza” z towarzyszącą jej kapelą „Lipka”.

Nie ma w naszym regionie drugiego takiego festiwalu z górnictwem w roli głównej, jak „Fedrowani z folklorym” w Suchej Górnjej. W sobotę odbyła się jego dziewiąta edycja. Przegląd jest przykładem wzorowej współpracy między gminą oraz Miejscowym Kołem PZKO.

Duża sala Domu Robotniczego była zajęta do ostatniego miejsca. Górnosuszanie, ale też sympatycy folkloru z okolicznych miejscowości oraz zaproszeni przez organizatorów goście honorowi przez blisko cztery godziny delectowali się pokazami zespołów folklorystycznych z kraju i zagranicy. Impreza odbyła się pod patronatem ambasador RP w Pradze, Grażyny Bernatowicz – w jej zastępstwie przybyła radca minister Marzena Krajewska – oraz hetmana województwa morawsko-śląskiego, Ivo Vondráka – województwo reprezentował wicehetman Stanisław Folwarczny.

Program zainaugurowała orkiestra dęta z Lubomi. Hymn górniczy wykonał solowo Tomasz Suchanek, zawodowy śpiewak pochodzący z Hawierzowa. Tancerze w strojach ludowych nieśli flagi narodowe krajów, z których przyjechały zespoły, oraz sztandary górnicze.

Tematem tegorocznego „Fedrowania” był górnik na urlopie. Moderatorzy – Wojciech Kadłubiec w roli studenta uczelni górniczej oraz Agata Polakowa jako mama na urlopie macierzyńskim – w dowcipny, kabaretowy sposób prowadzili widzów z miejsca na miejsce, w zależności od regionu lub kraju pochodzenia zespołów. Przez scenę i salę przewinęło się ich sporo: ZPiT „Olza” z Czeskiego Cieszyna z przy-

grywającą jej kapelą „Lipka”, „Połoniny” z Rzeszowa, „Żeleziar” z Koszyc, węgierski „Szászcsávás”, „Brač” – wprowadzający słuchaczy w klimat melodii znad Adriatyku, wreszcie górnosuskie zespoły PZKO „Susza-

nie” i „Chórek” oraz od lat współpracujący z nimi błędowiccy „Kamraci” i ostrawska „Šmykňa”. Publiczność wszystkich wykonawców bez wyjątku nagradzała gromkimi oklaskami.

Dominującym językiem wieczoru

była cieszyńska gwara rodem z „dółów”. Nawet wicehetman Stanisław Folwarczny, zwykle posługujący się literackim językiem polskim, otwierając imprezę wraz z wójtem Suchej Górnjej, Janem Lipnerem, mówił

„po naszymu”. – Jo zech je synek z Pacałówki, stela, tak bydym mówić tak, jak se mówiło na Pacałówce i na szachcie. Ale jo ni mogym mówić jak na szachcie, bo tu sóm dziecka, a to by źle dopadło – żartował Folwarczny.

Marzena Krajewska z Ambasady RP była pod wrażeniem wysokiego poziomu i barwności imprezy. – Każdy z tych zespołów jest częścią swojej małej ojczyzny, a tu tworzą taką piękną, wspólną Europę. Potrafią cieszyć się ze swojego tańczenia, śpiewania, bycia razem, pokazywania się. Panuje tu niesamowita, piękna atmosfera – powiedziała „Głowski Ludu”.

Po zakończeniu programu artystycznego zabawa trwała dalej. Tancerze i muzycy brali udział w konkursach zainspirowanych popularnym górniczym obrzędem „skok przez skórę”. Dwoch gościnnych zespołów, „Połonin” i „Żeleziara”, mieszkańcy Suchej Górnjej mogli posłuchać także w niedzielę, tym razem w sakralnym repertuarze. Polacy i Słowacy uświetnili swoim śpiewem i muzyką mszę świętą w kościele parafialnym pw. św. Józefa.

– Impreza była udana, setki godzin poświęconych na jej przygotowanie i obsługę nie poszły na marne. To zasługa wielu zaangażowanych osób – cieszył się główny organizator, Marian Weiser.

DANUTA CHLUP

Jak dogadać się z Węgrem? Wojtkowi i Agacie jakoś się udało.

Zdjęcia: DANUTA CHLUP

Podziemia otwarte

Mamy dobrą wiadomość. Po trwających blisko dwa lata pracach podziemne korytarze przy ulicy Przykopa w rejonie Cieszyńskiej Wenecji zostaną wreszcie otwarte dla zwiedzających. – Eksploatacja obiektu przyniosła zaskakujące wyniki i choć prace jeszcze się nie zakończyły, to przyszedł czas, by podzielić się ich efektami z tymi, którzy swoimi głosami umożliwili realizację przedsięwzięcia – mówi Barbara Stelmach-Kubaszczuk z Urzędu Miejskiego w Cieszynie. Podziemia zostaną otwarte pierw-

szy raz dla zainteresowanych już 1 października w godz. 10.00-14.00.

Pytania, czy pod Cieszynem istnieje rozwinięta sieć podziemi na kształt podziemnego miasta, pojawiają się od wielu lat. Już blisko pół wieku temu penetracji podziemi w okolicy ul. Przykopa podjęła się grupa „kopidołów”, działająca pod egidą Muzeum Śląska Cieszyńskiego. Mimo kilku ciekawych odkryć prace zostały przerwane z powodu braku specjalistycznego sprzętu, ale sugerowano, że podziemne miasto może ciągnąć się znacznie dalej.

W ramach budżetu obywatelskiego miasta Cieszyna na rok 2016 pojawił się projekt „Cieszyńskie podziemia na start. Odgruzowanie podziemnego korytarza na ul. Przykopa”, którego inicjatorem i autorem był Wojciech Świąt. Na zlecenie Urzędu Miejskiego zostały przeprowadzone prace związane z odgruzowaniem pod nadzorem Działu Archeologii Muzeum Śląska Cieszyńskiego. W toku działań odgruzowano obszerne sklepione pomieszczenie z posadzką brukowaną kamieniem rzecznym i rodzajem rynsztoku pośrodku. Jak

się okazało, pomieszczenia posiadają kanał wentylacyjny, który udało się udrożnić (jego wyjście znajduje się w ogrodzie nad piwnicą). Ekipa dotarła też do ściany, za którą znajduje się drugie, mniejsze pomieszczenie.

Jak dodaje Barbara Stelmach-Kubaszczuk, 1 października dla zwiedzających dostępne będą dwa pierwsze pomieszczenia. Zainteresowani muszą liczyć się z obecnością w podziemiach błota i wody – wskazane jest zaopatrzenie się w obuwie na zmianę. W środku panuje temperatura o kilka stopni niższa niż na zewnątrz. Nie zaszkodzi zabrać ze sobą własnego źródła światła (latarka, telefon).

(mbs)

Fot. UM Cieszyn

Dla zwiedzających 1 października dostępne będą dwa pierwsze pomieszczenia.

grosz do grosza 73

Emerytury, zasiłki dla biednych, pożyczki dla młodych...

Przed tygodniem przedstawiliśmy w tej rubryce najciekawsze przedwyborcze pomysły partii i ruchów politycznych dotyczące podatków. Jak przełożą się te obietnice na decyzje podejmowane przez polityków po wyborach, pokaże czas. W każdym razie wysokość i charakter podatków to temat, który interesuje większość elektoratu. Podobnie jak kwestie socjalne, a więc przepływ pieniędzy w przeciwnym kierunku: z budżetu państwa do obywateli. Także w tej dziedzinie pomysłowość polityków ubiegających się o głosy wyborców nie zna granic. Partie i ruchy wiele obiecują, nie precyzując jednak, skąd wezmą środki na realizację swoich obietnic. Niemniej aby przyciągnąć i zainteresować wyborców, trzeba coś zaoferować. Najlepiej niższe podatki, wyższe płace i jak najszerszy wachlarz świadczeń socjalnych. Właśnie przedwyborczymi propozycjami dotyczącymi polityki socjalnej zajmiemy się w dzisiejszym odcinku.

Najbardziej konkretne i dla potencjalnego wyborcy atrakcyjne propozycje znajdziemy w programie wyborczym socjaldemokratów. Prawie wszyscy politycy zabiegający o głosy wyborców podkreślają konieczność stałego doskonalenia systemu emerytalnego. Większość chce regularnej waloryzacji emerytur, a także większego udziału pracodawców w finansowaniu świadczeń emerytalnych.

RUCH ANO

- ☞ Chce wyższych emerytur dla osób, które wychowały lub wychowują dzieci.
- ☞ Chce szybszej waloryzacji świadczeń emerytalnych.
- ☞ Obiecuje specjalną, wcześniejszą emeryturę dla osób pracujących w szczególnie trudnych, szkodliwych dla zdrowia warunkach.
- ☞ Chce wypłacać zasiłki mieszkaniowe w wysokości, która nie przekracza zwykłego czynszu. Miałyby to zlikwidować praktyki przedsiębiorców zarabiających na wynajmowaniu lokali najbiedniejszym, skazanym na zasiłki, lokatorom.
- ☞ Zamierza wypłacać zasiłki osobom bezrobotnym tylko pod warunkiem, że aktywnie próbują one zmienić swoją sytuację i odpowiednio dbają o edukację szkolną swoich dzieci.

ČSSD

- ☞ Chce podnieść do 15 tys. koron zasiłek wypłacany matkom po urodzeniu dziecka, przy czym przysługiwałby on nie tylko najgorzej uposażonym rodzinom.
- ☞ Chce, aby dodatki na dziecko przysługiwały także rodzinom lepiej zarabiającym, a nie tyl-

ko tym o niskich dochodach. Dodatki miałyby wzrosnąć o 300 koron pod warunkiem, że co najmniej jeden z rodziców pracuje.

- ☞ Przewiduje wprowadzenie zasiłku pogrzebowego w wysokości 5 tys. koron. Zasiłek otrzymałby partner życiowy zmarłej osoby.
- ☞ Chce pięciodobowy urlop dla wszystkich pracowników i zasiłków chorobowych wypłacanych od pierwszego dnia choroby.

KSČM

- ☞ Podobnie jak socjaldemokrati, komuniści opowiadają się za wypłacaniem chorobowego od początku choroby. Chcą też dłuższego urlopu dla wszystkich pracowników.
- ☞ Program wyborczy przewiduje wprowadzenie minimalnej emerytury, która powinna wynosić 40 proc. przeciętnego wynagrodzenia.
- ☞ Komuniści chcą regularnej i wystarczającej waloryzacji emerytur, wszystkich zasiłków socjalnych i zasiłków chorobowych.

KDU-ČSL

- ☞ Im więcej dzieci rodzice wychowują, tym większą emeryturę powinni otrzymywać. Partia chce też niższych składek ubezpieczenia emerytalnego.
- ☞ Opowiada się za wspólnym ubezpieczeniem emerytalnym małżonków (ma to zaowocować wyższą emeryturą dla osób, które otrzymywały niskie wynagrodzenie lub krótko pracowały).

ODS

- ☞ Chce, aby zasiłki socjalne trafiały do ludzi,

którzy chcą pracować, aktywnie szukają zajęcia i odpowiedzialnie wywiązują się z obowiązków rodzicielskich.

- ☞ Zapowiada walkę z nadużyciami związanymi z wynajmowaniem lokali prywatnych w tzw. noclegowniach (ubytovny) najuboższym lokatorom, którzy wygórowany czynsz opłacają z pieniędzy pochodzących z zasiłków, czyli budżetu państwa.
- ☞ Ludzie opiekujący się upośledzonym lub ciężko chorym członkiem rodziny mieliby prawo do korzystania z ulg podatkowych i do miesięcznych bonusów finansowych.

TOP 09

- ☞ Matki o ponadprzeciętnych zarobkach miałyby prawo, po urodzeniu dziecka, do wyższych zasiłków macierzyńskich.
- ☞ Tzw. zasiłek rodzicielski (wychowawczy) przysługiwałby także prarodzicom dziecka.
- ☞ Partia chce podnieść zasiłek opiekuńczy dla osób ciężko upośledzonych.
- ☞ Będzie walczyć o ponowne uruchomienie drugiego filaru emerytalnego.

SPD

- ☞ Osoby przez dłuższy czas bezrobotne straciłyby prawo do zasiłków socjalnych, podobnie jak osoby karane i rodzice zaniedbujący wychowanie i edukację potomstwa.
- ☞ Podatku dochodowego nie musiałyby płacić osoby, które wychowują trójkę i więcej dzieci pod warunkiem, że chociaż jeden z rodziców pracuje.
- ☞ Partii marzą się nieoprocentowane po-

życzki dla nowożeńców. Młodzi ludzie mogliby pożyczyć nawet 300 tys. koron na okres 15 lat. Rodzice, którym urodziłoby się trzecie dziecko, wszystkie spłacone już pieniądze otrzymaliby z powrotem. Pod warunkiem, że przynajmniej jeden z nich miałby pracę.

- ☞ Chce nominalnej waloryzacji emerytur. Wszyscy wtedy otrzymywaliby taką samą podwyżkę. Teraz im niższa emerytura, tym mniejsza waloryzacja świadczenia emerytalnego.

RUCH STAN

- ☞ Świadczenia socjalne chce zaadresować głównie do osób powyżej 65. roku życia.
- ☞ Chce budować mieszkania dla młodych, mieszkania socjalne i lokale chronione dla osób z handicapem.
- ☞ Każdy zasiłek miałby trafiać do konkretnego adresata, w czym mogłyby pomóc głównie samorządy gminne.

Zainteresować mogą też niektóre propozycje partii, które obecnie nie mają swoich przedstawicieli w Izbie Poselskiej Parlamentu RC. I tak na przykład Zieloni chcieliby wprowadzić uniwersalną emeryturę, Czeska Partia Piracka z kolei opowiada się za uniwersalnym zasiłkiem dla osób najuboższych oraz za jednym zasiłkiem dla wszystkich rodzin, który zastąpiłby obecny mało przejrzysty system zasiłków socjalnych i rodzinnych. Zieloni nie są przeciwni wdrożeniu bezwarunkowego minimalnego dochodu dla wszystkich bez wyjątku obywateli, który również wyeliminowałby wszystkie inne zasiłki i dodatki. (h)

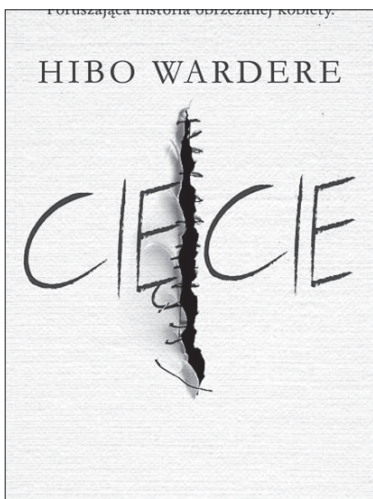

WYDANO NAD WISŁĄ

Hibo Wardere

CIEĆCIE

Prószynski i Spółka

Poruszająca historia obrzezanej kobiety.

Wyobraź sobie, że masz sześć lat. Matka budzi cię w środku nocy, myje i ubiera w zniszczone ubranie, a potem prowadzi cię do złowroźnie wyglądającego namiotu na końcu ogrodu. Tam zostajesz unieruchomiona siłą przez dorosłe kobiety i w okrutny sposób okaleczona. A wszystko to na polecenie twojej rodzicielki.

Hibo Wardere w dzieciństwie padła ofiarą obrzezania, zabiegu tak brutalnego, że w jego następstwie o mało nie straciła życia.

W wieku osiemnastu lat, po wzbuchu wojny domowej w Somalii, przeniosła się do Londynu. Tam szybko się zorientowała, że to, co ją spotkało w ojczyźnie, na Zachodzie wcale nie jest czymś normalnym. To właśnie wtedy postanowiła poświęcić się walce ze zwyczajem okaleczania kobiecych narządów płciowych. Zajmując się wychowywaniem dzieci i każdego dnia zmagając się ze straszliwymi konsekwencjami obrzezania, starała się dowiedzieć jak najwięcej o korzeniach tej okrutnej tradycji. Obecnie Hibo pracuje w Londynie i pomaga dziewczętom, którym grozi wywiezienie przez rodziców za granicę w celu obrzezania.

Poruszająca, boleśnie szczerą opowieść Hibo jest historią jej niezwykłego życia, ale również przyczynkiem umożliwiającym lepsze zrozumienie tej średniowiecznej praktyki, która miewa się zdumiewająco dobrze w XXI wieku w kraju oddalonym o tysiące kilometrów od Somalii. Przypadki FGM w Wielkiej Brytanii zbyt długo trzymano w tajemnicy. Teraz przyszła pora, by to zmienić.

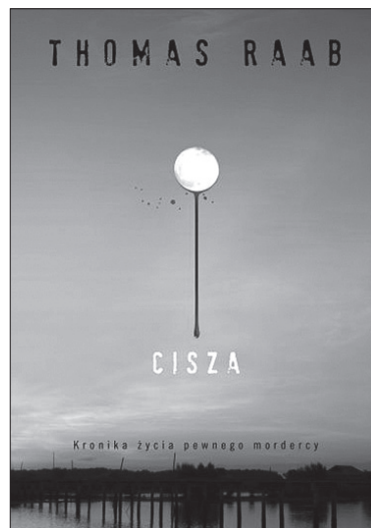
Ta inspirująca historia ukazuje starcie dwóch kultur w łonie współczesnego społeczeństwa. Teraz okaleczanie kobiecych narządów płciowych to już bardzo brytyjski problem.

***

Cisza. Kronika życia pewnego mordercy

THOMAS RAAB

Albatros

Karl Heidemann od dziecka cierpiał na nadwrażliwość słuchową. Już w brzuchu matki czuł się przytłoczony przez kakofonię otaczających go zewsząd dźwięków. Podczas swojej pierwszej wycieczki poza murówkę dźwiękoszczelnej piwnicy, w której spędzał dzieciństwo, stał się naoczny świadkiem samobójstwa mat-

ki. Zamiast szoku chłopiec odczuł emanujący od śmierci spokój oraz bezwzględność, niczym niezmaconą ciszę. To wczesne odkrycie dało początek niezdrowej fascynacji śmiercią i wszystkim, co z nią związane. Swoje badania nad procesem umierania Karl rozpoczął od zabijania chorych zwierząt, by następnie poszukać materiału do badań również wśród ludzi. Jego dwie pierwsze ofiary to ludzie odpowiedzialni za śmierć jego matki.

Portret mordercy z wyboru, który pod koniec życia wreszcie odnalazł spokój w murach klasztoru, by tam czekać na śmierć.

***

Himalaistki. Opowieść o kobietach, które pokonały każdy szczyt

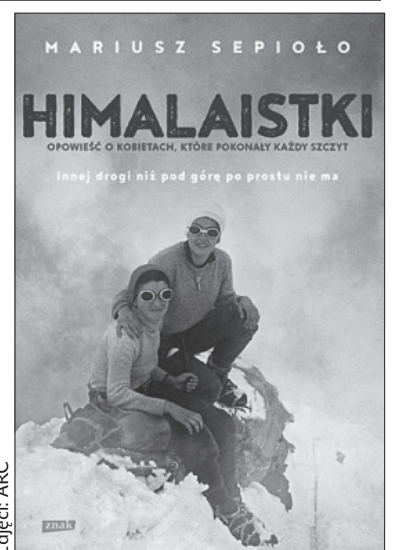
MARIUSZ SEPIOŁO

Znak

Innej drogi niż pod górę po prostu nie ma.

Polki budowały legendę światowego himalaizmu. To one były pierwsze. Ich życiorysy to gotowe scenariusze filmowe.

Wanda Rutkiewicz nieraz spojrziała śmierci w oczy. Dobrosława

Zdjęcia: ARC

Miodowicz-Wolf umarła, pomagając innym. Halina Kruger-Syrokomska zasnęła w namiocie na wysokości kilku tysięcy metrów i nigdy się nie obudziła. Ale te, które przeżyły, mówią: góry są po to, żeby w nich żyć, a nie umierać.

Przez wiele lat zmagaly się z własnym środowiskiem – pełnym męskiego szowinizmu i dyskryminacji. O swoją pozycję musiały walczyć podwójnie ciężko. Niektóre za tę walkę zapłaciły podwójną cenę.

Kogo kochały? Kogo kochają? Jak wygląda ich prywatność w Polsce, a jak w Himalajach? Dlaczego zostawiają domy, mężów i dzieci, by się wspinać? „Uciekają” czy „gonią”? (r)

Dzięki małym rzeczom tworzą wielką historię

W ubiegłym roku została zainicjowana ogólnopolska, społeczna zbiórka pamiątek historycznych „Małe Wielkie Historie” na rzecz Muzeum Historii Polski.

Do tej pory udało się pozyskać blisko 5500 obiektów. Wśród eksponatów znalazły się przedmioty od darczyńców z Polski, ale także z Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Szwecji czy Niemiec.

Celem powszechnej zbiórki jest pozyskanie nowych muzealiów dla Muzeum Historii Polski, które zostało powołane do życia 2 maja 2006 roku. Od tego momentu placówka dokumentuje, popularyzuje i promuje historię Polski zgodnie z osiągnięciami nauki, sięgając po inspirujące przykłady polskich osiągnięć, ale uczestniczy też w debacie nad trudnymi kartami polskich dziejów. Wciąż tworzy własną kolekcję.

– Czekamy na najrozmaitsze obiekty o wartościach historycznych, także związane z osobistymi losami darczyńców i ich rodzin. Szczególne znaczenie mają dla nas przedmioty związane z polską drogą do niepodległości, zarówno tej w 1918 roku, jak i w roku 1989. Jesteśmy zainteresowani przedmiotami codziennego użytku, fotografiami, pocztówkami, dokumentami, listami i pamiętnikami, prasą – a także elementami ubioru, umundurowania, uzbrojenia i wyposażenia wojskowego, zabytkowymi urządzeniami, meblami oraz wyrobami rzemieślniczymi i artystycznymi świadczącymi o historii polskiej kultury czy przemianach społecznych i gospodarczych – informuje Wojciech Paduch z działu promocji Muzeum Historii Polski,

Część pamiątek zebranych podczas zbiórki zorganizowanej przez Muzeum Historii Polski (MHP) pod hasłem „Małe Wielkie Historie” zaprezentowano w ub. roku w warszawskiej Galerii Kordegarda.

który przekonuje, że placówce zależy również na pamiątkach z Zaolzia.

– Chcemy dotrzeć do jak największego grona odbiorców, a tym samym pozyskać nowe, ciekawe obiekty także z waszego regionu, które będziemy mogli później zaprezentować na naszych wystawach – stwierdza.

W inwentarzu muzealnym placówki zarejestrowanych jest już blisko 22 tysiące muzealiów, a dzięki akcji „Małe Wielkie Historie” do muzeum

trafiło do tej pory łącznie prawie 5500 obiektów. Kolekcja MHP wzbogaciła się ponadto o ponad 180 cyfrowych kopii dokumentów, fotografii i nagrań audio. Dużą część darowizn stanowią książki, prasa oraz różnego rodzaju archiwalia i dokumenty: rękopisy, pisma urzędowe, dyplomy, legitymacje, broszury czy bilety.

Wśród nadesłanych pamiątek znalazły się m.in. XIX-wieczna szafka pod lustro ze skrytką, w

której przechowywano dokumenty Państwa Podziemnego w trakcie II wojny światowej, XVII-wieczny list króla Jana Kazimierza do chorążego inowrocławskiego Świętosława Wilgostowskiego z 1660 r., średnio-wieczne krzyżyki z XI-XIV w., cylinder z 1900 r. wraz z oryginalnym drewnianym opakowaniem, albumy ze zdjęciami rodzinnymi oraz zbiory fotografii dokumentujące różne wydarzenia polityczne w Polsce w

latach 80. XX wieku, a także matryca i rama do sitodruku z tekstem przysięgi „Solidarności Walczącej” z krótką historią organizacji.

Muzeum weszło również w posiadanie zbioru kilkuset pamiątek związanych z kilkoma rodzinami arystokracji polskiej XIX i XX w., kolekcji zabawek, ubranek dla dzieci i drobnych przedmiotów z okresu II RP oraz zbioru materiałów dotyczących działań wojennych na północnym Mazowszu w sierpniu 1920 r.

– Wszystkie one wejdą w skład tworzącej się kolekcji Muzeum Historii Polski. Część ofiarowanych przedmiotów trafi na wystawę stałą muzeum, a pozostałe dary zostaną należycie zabezpieczone z myślą o badaczach przeszłości i przyszłych wystawach czasowych – przekonuje Paduch, który dodaje, że osoby zainteresowane przekazaniem pamiątek mogą zgłaszać się do muzeum osobiście, telefonicznie bądź wysyłając e-maila. – Każda taka propozycja zostanie rozpatrzona przez naszych pracowników, a w uzasadnionych przypadkach osobiście pojawią się oni u darczyńcy w celu odebrania ofiarowanego przedmiotu – zapewnia.

WITOLD KOŹDOŃ

CZWARTEK 28 września

6.05 O mnie się nie martw 2 7.00 Studio Wschód 7.30 Załoga Eko - skarby polskiej przyrody 8.00 Pytanie na śniadanie 9.35 Pogoda 9.40 Pytanie na śniadanie 11.00 Krótka historia 11.10 Polonia 24 11.30 Rozmowa Polonii 11.45 Halo Polonia 12.35 Wiadomości 12.50 Barwy szczęścia (s.) 13.25 M jak miłość (s.) 14.20 Głęboka woda. Powrót 15.15 Powstanie Warszawskie dzień po dniu 15.25 Wilnoteka 15.45 Wiadomości 15.55 Komisarjat. Informator 16.25 Jak to działa? Światłowodowy 16.55 Załoga Eko - skarby polskiej przyrody 17.20 Krótka historia 17.30 Teleexpress 17.55 Podróż z historią. Wiosenne obrządki 18.25 Racja stanu 18.55 Barwy szczęścia (s.) 19.25 Magazyn z Ameryki 19.45 Dobranocka 20.00 Wiadomości, sport, pogoda 20.45 Instynkt. Zniknięcie (s.) 21.35 Przekaz bezpośredni 21.45 Polonia 24 22.05 Rozmowa Polonii 22.20 Halo Polonia 23.05 Magazyn śledczy Anity Gargas 23.40 Warto rozmawiać.

PIĄTEK 29 września

6.05 O mnie się nie martw (s.) 6.55

Magazyn śledczy Anity Gargas 7.25 Domisie (dla dzieci) 7.50 Przepis dnia 8.00 Pytanie na śniadanie 10.20 Pytanie na śniadanie 11.00 Krótka historia 11.10 Polonia 24 11.30 Rozmowa Polonii 11.45 Halo Polonia 12.35 Wiadomości 12.50 Na sygnale (s.) 13.25 M jak miłość (s.) 14.20 Ratownicy (s.) 15.10 Przekaz bezpośredni 15.15 Warto rozmawiać 16.20 Wiadomości 16.30 Powstanie Warszawskie dzień po dniu 16.45 Baw się słowami. Zapraszamy do Polski 16.55 Domisie (dla dzieci) 17.20 Krótka historia 17.30 Teleexpress 17.55 Polski grill 18.25 Baltic Sea 18.55 Na sygnale (s.) 19.25 Wolny ekran 19.45 Dobranocka 20.00 Wiadomości, sport, pogoda 20.45 Na dobre i na złe (s.) 21.45 Polonia 24 22.05 Rozmowa Polonii 22.20 Halo Polonia 23.15 17. Światowy Festiwal Polskich Zespołów Folklorystycznych - Rzeszów 2017.

SOBOTA 30 września

6.05 Barwy szczęścia (s.) 7.30 Pytanie na śniadanie 8.50 Panorama 8.55 Pytanie na śniadanie 10.20 Pytanie na śniadanie 11.15 Polonia 24 11.35 Rozmowa Polonii 11.50 Halo Polonia 12.40 Ojciec Mateusz (s.) 13.35 Na dobre i na złe (s.) 14.25 Powstanie Warszawskie dzień po dniu 14.35 17. Światowy Festiwal Polskich Zespołów Folklorystycznych - Rzeszów 2017 15.30 Okrasa łamie przepisy 16.00 Kulturalni PL

17.00 Słownik polsko@polski 17.30 Teleexpress 17.55 M jak miłość (s) 18.50 Paraniernormalni Tonight 19.45 Dobranocka 20.00 Wiadomości, sport, pogoda 20.45 Wojenne dziewczyny (s.) 21.40 Wielki test o Kościuszcze 23.10 Mocny skład. Europejski Stadion Kultury - Rzeszów 2017.

NIEDZIELA 1 października

6.00 Ranczo Wilkowyje 7.40 Saga rodów 8.05 Misja Lima 8.35 ZUS bez granic 8.55 Wolny ekran 9.15 Teleranek 9.50 Ziarno (dla dzieci) 10.20 Baw się słowami 10.50 Maszyna zmian (s) 11.55 Między ziemią a niebem 12.00 Anioł Pański 12.15 Między ziemią a niebem 13.00 Transmisja mszy św. z kościoła pw. Najświętszego Imienia Jezus we Wrocławiu 14.35 Powstanie Warszawskie dzień po dniu 14.45 Turystyczna jazda 15.00 Oczy w oczy 15.35 M jak miłość (s.) 16.30 Rodzinka.pl (s.) 17.30 Teleexpress 17.50 Krajowe Eliminacje Eurowizji Junior 19.25 Baw się słowami 19.45 Dobranocka 20.00 Wiadomości, sport, pogoda 20.45 Blondynka (s.) 21.40 Film 23.35 Festiwal Niepokorni Niezłomni Wyklęci.

PONIEDZIAŁEK 2 października

6.15 Zakochaj się w Polsce. Pszczyzna 6.50 Nad Niemnem 7.10 Moliki książkowe (dla dzieci) 7.25 Superkowe ABC (dla dzieci) 7.50 Przepis dnia 8.00 Pytanie na śniadanie 10.20 Pytanie na śniadanie 11.00

Krótką historią 11.10 Kulturalni PL 12.05 Racja stanu 12.35 Wiadomości 12.50 Barwy szczęścia (s.) 13.25 Blondynka (s.) 14.20 Oczy w oczy 14.50 Biskup największej diecezji - Józef Gawlina 15.25 Turystyczna jazda 15.35 Powstanie Warszawskie dzień po dniu 15.45 Wiadomości 15.55 Komisarjat 16.25 Ukryte skarby 16.55 Superkowe ABC (dla dzieci) 17.20 Krótka historia 17.30 Teleexpress 17.55 Niedziela z... 18.40 Pod Tatrami 18.55 Barwy szczęścia (s.) 19.25 Nad Niemnem 19.45 Dobranocka 20.00 Wiadomości, sport, pogoda 20.45 O mnie się nie martw (s.) 21.45 Polonia 24 22.05 Rozmowa Polonii 22.20 Halo Polonia 23.10 Portret żołnierza.

WTOREK 3 października

6.05 Mocny skład. Europejski Stadion Kultury - Rzeszów 2017 7.05 Pożyteczni.pl 7.35 Margolcia i Miś zapraszają dziś 7.50 Przepis dnia 8.00 Pytanie na śniadanie 9.35 Pogoda 9.40 Pytanie na śniadanie 11.00 Krótka historia 11.10 Polonia 24 11.30 Rozmowa Polonii 11.45 Halo Polonia 12.35 Wiadomości 12.50 Barwy szczęścia (s.) 13.25 Wojenne dziewczyny (s.) 14.20 Portret żołnierza 15.25 Następna stacja. Kamienna Góra 15.45 Wiadomości 15.55 Komisarjat 16.25 Sonda 2 16.55 Margolcia i Miś zapraszają dziś 17.10 Przyjaciela lasu 17.20 Krótka historia 17.30 Teleexpress 17.55 Chuligan

literacki 18.25 Naszaarmia.pl 18.55 Barwy szczęścia (s.) 19.25 Magazyn z Wysp 19.45 Dobranocka 20.00 Wiadomości, sport, pogoda 20.45 Ojciec Mateusz (s.) 21.35 Przekaz bezpośredni 21.45 Polonia 24 22.05 Rozmowa Polonii 22.20 Halo Polonia 23.10 Biskup największej diecezji - Józef Gawlina 23.40 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie.

ŚRODA 4 października

6.05 O mnie się nie martw 2 7.00 Program ekumeniczny 7.25 Petersburski Music Show 7.50 Przepis dnia 8.00 Pytanie na śniadanie 11.00 Krótka historia 11.10 Polonia 24 11.30 Rozmowa Polonii 11.45 Halo Polonia 12.35 Wiadomości 12.50 Barwy szczęścia (s.) 13.25 O mnie się nie martw 5 14.20 Polski nie zniszczy nic na świecie 15.20 Przekaz bezpośredni 15.25 Podmuch energii 15.45 Wiadomości 15.55 Komisarjat. Szansa 16.25 Astronarium. Brakujące bariony 17.20 Krótka historia 17.30 Teleexpress 17.55 Wojownicy czasu. Sarnowa Góra 1920 18.25 Studio Wschód 18.55 Barwy szczęścia (s.) 19.25 Wilnoteka 19.45 Dobranocka 20.00 Wiadomości, sport, pogoda 20.45 Głęboka woda. Kultury nauczyciel 21.45 Polonia 24 22.05 Rozmowa Polonii 22.20 Halo Polonia 23.10 Polski nie zniszczy nic na świecie 23.55 Uczymy rozumieć świat. Azymut. Rzym.

